

תורה אור • פרשת חיי שרה • מאמר 2

לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו

דבריו ממש של רבנו עצמו

לבושי הנשמה, שהם שכר המצוות, אינם נבראים מחדש, אלא מתבררים מקליפת נוגה; וכל נשמה צריכה לברר את שלה באמצעות המצוות המעשיות. אולם כל בירור מושלם באמצעות זיווג באצילות, ולכן גם המצווה הפשוטה ביותר ולימוד התורה הפשוט ביותר מושרשים בעולם העליון ביותר.

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

Likkutei Torah

הפרשה החסידית

likkuteitorah.com/he/torah-ohr/chayei-sarah/2/

הנקודה

לבושי הנשמה, שהם שכר המצוות, אינם נבראים מחדש, אלא מתבררים מקליפת נוגה; וכל נשמה צריכה לברר את שלה באמצעות המצוות המעשיות. אולם כל בירור מושלם באמצעות זיווג באצילות, ולכן גם המצווה הפשוטה ביותר ולימוד התורה הפשוט ביותר מושרשים בעולם העליון ביותר.

כל קטע: לשון המאמר, אחר כך התרגום, ואחר כך ביאור קצר תחת קו זהב. המספרים הקטנים בלשון המאמר מפנים להערות שבסוף.

המאמר בקצרה

הערה זו, שנכתבה בכתב ידו של המחבר, עוסקת בתורת האריז"ל על "לבושי" הנשמה. התפילה מעלה נשמות מן הקליפות כמיין נוקבין, ודבר זה אחרים יכולים לעשות עבורן; אך הנשמה יורדת לתוך גוף כדי לקיים את המצוות המעשיות, המבררות את לבושיה שלה, ואת זאת איש אינו יכול לעשות במקומה. הבירור בא מלמעלה, באמצעות מיין דכורין של ז"א — חמשת החסדים שעליהם תלויות רמ"ח מצוות עשה — והוא פועל גם ללא כוונה, כשם שהלחם מזין גם ללא ברכה. הלבושים הם הצלם הפנימי של אמא והחשמל המקיף, הטוב שהתברר מקליפת נוגה. הם מאפשרים לנשמה לשאת את אור העולם הבא; נשמה שלבושיה חסרים מתוקנת תחילה בגיהינום. גן עדן הוא כבריאה, אך המצוות מגיעות לזיווג באצילות, ולכן שעה אחת של מעשים טובים בעולם הזה טובה מכל העולם הבא. כך גם בלימוד התורה: המקרא, המשנה, התלמוד והקבלה מושרשים כולם באצילות ונבדלים רק במידת התלבשותם למטה; נפש ונשמה נבדלות רק בכוונתן, ולא בלימוד הפשוט עצמו.

מבנה

1	כותרת	¶1
	ההערה כתובה במילותיו של המחבר עצמו.	
2	הלבושים מתבררים ולא נבראים: מצוות ותפילה	¶2-4
	התפילה מעלה נשמות מן הקליפות, ודבר זה אחרים יכולים לעשות; המצוות המעשיות מבררות את לבושיה של כל נשמה, ורק היא יכולה לעשות זאת. התפילה פועלת בפנימיות, והמצוות בחיצוניות.	
3	כיצד פועל הבירור ומהם הלבושים	¶5-6
	הבירור נעשה באמצעות מיין דכורין, גם ללא כוונה. הלבושים הם הצלם הפנימי של אמא והחשמל המקיף, המתבררים מקליפת נוגה; הם מאפשרים לנשמה לשאת את אור העולם הבא, ולבוש חסר מתוקן תחילה בגיהינום.	
4	מדוע המצוות מגיעות לאצילות	¶6-7
	גן עדן הוא כבריאה, אך כל בירור מושלם באמצעות זיווג באצילות. בימי החול אצילות יורדת כדי לעשות זאת, וציצית, תפילין ונטילת ידיים ממשיכים את אורם מאצילות, אף שהם מתקנים מדרגות נמוכות יותר.	
5	מקומו של כל חלק בתורה	¶8-11
	הכוונות מראות שהמקרא, המשנה, התלמוד והקבלה מושרשים כולם באצילות ונבדלים רק במידת התלבשותם למטה; נפש ונשמה נבדלות רק בכוונתן, ולא בלימוד הפשוט עצמו.	

לבושי הנשמה לבושים

מה שהנשמה לובשת בעולם הבא, ונוצר מן התורה והמצוות שלה. כאן הם אינם בריאה חדשה, אלא הטוב המתברר מן הקליפות, והם מאפשרים לנשמה לשאת את אור העולם הבא.

בירור בירור

הפרדת הטוב מן הרע שהוא מעורב בו והשבתו לקדושה; הבירור מושלם רק באמצעות זיווג באצילות, שכן "בחכמה מתבררים".

מיינן נוקבין ומיינן דכורין מיינן נוקבין ומיינן דכורין

ה"מים הנקביים" העולים מלמטה ומעוררים זיווג למעלה, וה"מים הזכריים" הנמשכים מלמעלה למטה; הבירור האמיתי נעשה באמצעות מיינן דכורין.

קליפת נוגה קליפת נוגה

ה"קליפה המאירה" הגובלת בקדושה ומכילה טוב המעורב ברע; הטוב שבה מתברר ונעשה ללבוש המקיף הנקרא חשמל.

צלם וחשמל צלם, חשמל

הלבוש הפנימי של הנשמה — הצלם של אמא — והלבוש המקיף, החשמל: אור אחד, שחלקו פנימי וחלקו מקיף.

זיווג זיווג

חיבור הפרצופים ז"א ונוקבא, או אבא ואמא, שבאמצעותו נמשך אור למטה ומושלם הבירור.

קטע 1 • 11

כותרת

1 לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו¹

דברי רבנו, מורנו ורבנו, נשמתו עדן, כלשונם ממש

הכותרת מבהירה לקורא שאין מדובר בתמליל של מאמר שנאמר בעל פה, אלא ברשימה בניסוחו של המחבר עצמו ("רבנו" כאן הוא אדמו"ר הזקן, שתורה אור הוא ספרו). זוהי הערה קבלית תמציתית, הבנויה כמעט כולה על הפניות לכתבי האר"י — עץ חיים, פרי עץ חיים ושער הגלגולים — ולזוהר.

קטע 2 • 21-4

הלבושים מתבררים ולא נבראים: מצוות ותפילה

2 עיין ע"ח שמ"ט פ"ה נמצא אלו לבושים הנז' פ' ויחי² אין פ"י שנעשו מחדש ע"י תורה ומצות אמנם מתבררים כו'.

עיין עץ חיים, שער מ"ט, פרק ה': "נמצא, שהלבושים האלה הנזכרים בפרשת ויחי [בזוהר] — אין הכוונה שנעשו מחדש על ידי תורה ומצוות, אלא שהם מתבררים" וכו'.

הזוהר בפרשת ויחי מדבר על לבושים שהנשמה לובשת בעולם הבא, הנוצרים מן התורה והמצוות שלה. עץ חיים מבהיר שהמצוות אינן יוצרות את הלבושים יש מאין: הלבושים כבר קיימים, אלא שנפלו והתערבו ברע; המצוות "מבררות" אותם, כלומר מפרידות בין הטוב לרע.

ועי' שכי' ספ"א רק להמשיך אור לתקנם כו' דוגמת גלות השכינה כו' ומ"ש בשער ל"ט שנר"נ מתבררים ע"י התפלות היינו בעלייתן מן הקליפות להיות מ"נ בנוקבא דז"א

ועיין שער כ"ו, סוף פרק א': "רק להמשיך אור לתקנם" וכו', "בדוגמת גלות השכינה" וכו'. ומה שכתוב בשער ל"ט, שנפש, רוח ונשמה מתבררים על ידי התפילות, הכוונה לעלייתם מן הקליפות להיות מ"נ בנוקבא דז"א.

במקום נוסף בעץ חיים נאמר שהמצוות רק ממשיכות אור למטה כדי לתקן את הלבושים, ומצבם שנפלו נמשל לגלות השכינה. במקום שלישי, בשער ל"ט, נאמר שהנשמות מתבררות באמצעות התפילה; אדמו"ר הזקן מסביר שמדובר בתהליך אחר: הנשמות עולות מן הקליפות ונעשות מ"נ — "מים נוקבין", המים העולים מלמטה ומעוררים זיווג למעלה.

אבל ירידתן משם לעוה"ז בגוף החומרי לקיים תומ"צ מעשיות ולא תפלה לבדה דרבנן היא דוגמת גלות השכינה ואינו

אבל ירידתן משם לעולם הזה, לתוך גוף גשמי, היא כדי לקיים תורה ומצוות מעשיות, ולא בשביל תפילה בלבד, שהיא מדרבנן. ירידה זו דומה לגלות השכינה, ואינה

לעומת זאת, הנשמה יורדת לתוך גוף גשמי כדי לקיים תורה ומצוות מעשיות, ולא רק כדי להתפלל, שכן נוסח התפילה הקבוע הוא מדרבנן. ירידה זו היא עצמה מעין גלות, כמו גלות השכינה.

אלא לברר ולתקן הלבושים שלהם בעצמם ומשום הכי הוא חיוב יותר על הנפש רוח נשמה לברר ולתקן לבושיהם שאי אפשר על ידי אחרים

אלא כדי לברר ולתקן את הלבושים שלהן עצמן. משום כך החיוב על הנפש, הרוח והנשמה לברר ולתקן את לבושיהן גדול יותר, שכן אחרים אינם יכולים לעשות זאת במקומן

מטרת הירידה היא שכל נשמה תברר את הלבושים שלה עצמה. מכיוון שאיש אינו יכול לעשות זאת במקומה, מוטלת על כל נשמה חובה גדולה יותר לקיים בעצמה את המצוות.

(משא"כ להעלות הנר"נ מהקליפות למ"נ לנוקבא דז"א שנעשה ע"י אחרים) כמ"ש בגלגולים פ"א ע"ש. וכפי גודל אותה המצוה או זריזות כו' ומעלה אותה עד הנקבה העליונה כו'.

כפי שכתוב בשער, (בשונה מהעלאת הנפש, הרוח והנשמה מן הקליפות להיות מ"ן לנוקבא דז"א, שנעשית על ידי אחרים) הגלגולים, פרק א'; עיין שם. "וכפי גודל אותה המצוה או הזריזות" וכו', "מעלה אותה עד הנקבה העליונה" וכו'

את העלאת הנשמות מן הקליפות להיות מ"ן יכולים אחרים לעשות, כפי שמוסבר בשער הגלגולים, פרק א'; אך את בירור הלבושים של האדם עצמו אין אחרים יכולים לעשות. המילים המצוטטות מוסיפות שהגובה שאליו מעלה המצווה תלוי בגדלותה ובזריזות שבה היא נעשית, עד ל"נקבה העליונה" — נוקבא דאצילות.

וכ"כ בע"ח של"ט דרוש י"א סי' ז' או המצוה כו' וכ"כ בפע"ח ש"א פ"ו כי ע"י המצוות ותפלות כו'.

וכך כתוב גם בעץ חיים, שער ל"ט, דרוש י"א, סעיף ז': "או המצווה" וכו'. וכך כתוב גם בפרי עץ חיים, שער א', פרק ו': "כי על ידי המצוות והתפילות" וכו'.

בשני מקומות נוספים בכתבי האריז"ל נאמר שהמצוות, ולא רק התפילות, פועלות את ההעלאה הזאת. אדמו"ר הזקן מצרף את המקורות כדי להראות שהעיקרון מופיע במקורות השונים.

3 ומש"ש ובפרט מן התפלות כי הם עיקר ושרש כו' והיינו כמ"ש בע"ח ש"מ דרוש ג' שהתפלה בפנימית והמצוה בחיצוניות אע"פ שיש בהן בחי' מוחין כו'

ומה שכתוב שם "ובפרט מן התפילות, כי הן העיקר והשרש" וכו', הוא כפי שכתוב בעץ חיים, שער מ', דרוש ג': התפילה היא בפנימיות והמצווה בחיצוניות, אף על פי שיש בהן בחינת מוחין וכו'.

פרי עץ חיים מוסיף שהבירור נעשה "בפרט מן התפילות, כי הן העיקר והשרש". אדמו"ר הזקן מבאר זאת על פי עץ חיים, שער מ': התפילה פועלת בפנימיות של המדרגות העליונות, ואילו המצווה פועלת בחיצוניות שלהן, אף שגם המצוות נוגעות במידה מסוימת במוחין.

ע"ש והלכך זיוג זו"נ הנעשה ע"י מ"נ מהמצוות כמ"ש בטעמי המצוות בסוף ההקדמה הוא בחיצוניות במצוות מעשיות.

עיין שם. ולכן הזיווג של ז"א ונוקבא הנעשה באמצעות המ"ן מן המצוות, כפי שכתוב בטעמי המצוות בסוף ההקדמה, הוא בחיצוניות, באמצעות מצוות מעשיות.

מכאן שהזיווג של ז"א ונוקבא, שהמ"ן של המצוות גורמים לו, כפי שמתואר בטעמי המצוות, הוא זיווג חיצוני הנעשה באמצעות מעשים. התפילה היא "שרש" משום שהיא מגיעה לפנימיות; אך המצוות חיוניות גם הן, משום שהן פועלות בכלים החיצוניים שמהם נוצרים לבושי הנשמה.

4 ומי"ש בע"ח שלי"ט דרוש א' ובי' על ידי תפלה דוקא היינו מ"ן עצמן דנוקבא שנפלו לקליפות בחטא אדה"ר ולא הנשמות שהיו כבר באדה"ר

ומה שכתוב בעץ חיים, שער ל"ט, דרושים א' ובי', שהדבר נעשה דווקא על ידי תפילה, הכוונה למ"ן עצמם של הנוקבא שנפלו לקליפות בחטא אדם הראשון, ולא לנשמות שכבר היו באדם הראשון,

בעץ חיים נאמר שבירור מסוים נעשה דווקא באמצעות תפילה. אדמו"ר הזקן מגביל זאת למ"ן של הנוקבא עצמה, שנפלו לקליפות בחטא אדם הראשון, ולא לנשמות שכבר נכללו באדם.

אלא אותן שלא נכללו בו והן בחי' בי"ע שלפני החטא כמ"ש בגלגולים פ"ז אבל אותן שנכללו בו מהם ממשיכים רוב בני"א כמעט כולם כמ"ש פי"ד והיינו ע"י הזיוג שהוא מצות פו"ר כמ"ש פ"ב.

אלא לאותן שלא נכללו בו; והן בחינת בי"ע כפי שהיו לפני החטא, כפי שכתוב בשער הגלגולים, פרק ז'. אבל מאותן שנכללו בו נמשכים רוב בני האדם, כמעט כולם, כפי שכתוב בפרק י"ד; והדבר נעשה באמצעות הזיווג, שהוא מצוות פרייה ורבייה, כפי שכתוב שם בפרק ב'.

הנשמות שהתפילה מעלה הן אלה שלא נכללו באדם: בחינות בריאה, יצירה ועשיה כפי שהיו לפני החטא, ככתוב בשער הגלגולים, פרק ז'. כמעט כל נשמות בני האדם באות מאלה שנכללו באדם, והן נמשכות באמצעות הזיווג בין איש לאישה, מצוות "פרו ורבו", ככתוב בפרקים י"ד ובי'.

קטע 3 • 511-6

כיצד פועל הבירור ומהם הלבושים

5 וע"ש אחר ס"פ ל"ה בקשר החברים שכל נשמה בעלייתה מהקליפות צ"ל לפחות מי יום במלכות והיינו שעולה שם למ"ן ע"י מצות הזיוג

ועיין שם, לאחר סוף פרק ל"ה, ב"קשר החברים", שכל נשמה, בעלייתה מן הקליפות, צריכה לשהות לפחות ארבעים יום במלכות; כלומר, היא עולה שם להיות מ"ן באמצעות מצוות הזיווג.

בשער הגלגולים, בקטע שאחרי סוף פרק ל"ה על הקשר שכרתו תלמידי האריז"ל, נאמר שנשמה העולה מן הקליפות צריכה לשהות לפחות ארבעים יום במלכות. אדמו"ר הזקן מסביר שהיא משמשת שם כמ"ן, העולה באמצעות מצוות הזיווג.

ואף מי שאינו מתכוין למצוה יוכל להמשיך חיות מלמעלה כמ"ש בלק"ת ע"פ כי לא על הלחם לבדו יחיה³ כו'.

ואף מי שאינו מתכוון [לכך] לשם מצווה יכול להמשיך חיות מלמעלה, כפי שכתוב בלקוטי תורה [של האריז"ל] על הפסוק "כי לא על הלחם לבדו יחיה" וכו'.

גם מי שאינו מתכוון לקיים מצווה יכול להמשיך חיות מלמעלה. לקוטי תורה של האריז"ל מבאר זאת על הפסוק "לא על הלחם לבדו יחיה האדם", המלמד שמה שמחיה את האדם הוא הדיבור האלוקי שבתוך הלחם.

כמו שהלחם מחי' גם כשאוכל בלא ברכה כו' ע"ש. הנה תקון וברור הוא ע"י מ"ד דוקא כי בהדכר לבדו יש בו כח לברר

כמו שהלחם מחיה גם כשאדם אוכל בלי ברכה וכו'; עיין שם. הנה, התיקון והבירור נעשים דווקא באמצעות מ"ד, שכן רק בדכר יש כוח לברר,

הלחם מזין גם את מי שאוכל אותו בלי ברכה; כך גם התהליך הזה פועל בלי כוונה. לאחר מכן קובע אדמו"ר הזקן עיקרון: התיקון והבירור נעשים דווקא באמצעות מ"ד, "מים דכורין", היורדים מלמעלה, שכן רק בצד הזכרי, המשפיע, יש כוח לברר.

כמ"ש בפע"ח ש"א פ"ו וכן בירור הלבושים ע"י המצות הוא במ"ד דז"א והיינו המשכת האור דלעילא והן הם הי"ח דז"א שכל רמ"ח מ"ע תלויים בהם כמ"ש בטעמי מצות שם.

כפי שכתוב בפרי עץ חיים, שער א', פרק ו'. וכן בירור הלבושים באמצעות המצוות נעשה במ"ד דז"א, כלומר בהמשכת האור מלמעלה; והם הי"ח דז"א, שכל רמ"ח מצוות עשה תלויות בהם, כפי שכתוב בטעמי המצוות שם

לכן בירור הלבושים באמצעות המצוות נעשה במ"ד דז"א — אור הנמשך מלמעלה. אלה הם חמשת החסדים דז"א, שבהם תלויות כל רמ"ח מצוות עשה.

ועי' ע"ח שכ"ו (בע"ח דפוס שקלאוו שער כ"ה) פ"א ופ"ג שלבושים אלו הם צלם דאימא פנימי המלביש לנר"נ

ועיין עץ חיים, שער כ"ו (בעץ חיים דפוס שקלאוו, שער כ"ה), פרקים א' וג', שם נאמר שהלבושים האלה הם הצלם הפנימי דאימא, המלביש את הנפש, הרוח והנשמה

עץ חיים מזהה את הלבושים: הם הצלם הפנימי דאימא, תבנית הבינה, המלבישה את הנפש, הרוח והנשמה של האדם. אדמו"ר הזקן מציין שבדפוס שקלאוו שער זה ממוספר אחרת.

וגם המקיף הנקי חשמל⁴ נתברר ונתקן מקי"נ להסמוכה לו וכמ"ש שער מ"ט ספ"ב הטוב שלו נזדכך כו' ונתחבר עם החשמל הפנימי כו' ע"ש.

וגם המקיף, הנקרא חשמל, מתברר ומתקן מקליפת נוגה הסמוכה לו. כפי שכתוב בשער מ"ט, סוף פרק ב': "הטוב שלו נזדכך" וכו', "ונתחבר עם החשמל הפנימי" וכו'; עיין שם

מלבד הלבוש הפנימי יש גם לבוש מקיף, הנקרא חשמל — מילה מחזון יחזקאל — המתברר מקליפת נוגה, "קליפה הזוהרת" הסמוכה לקדושה, שבה מעורבים טוב ורע. בעץ חיים נאמר שהטוב שבנוגה מזדכך ומתחבר לחשמל הפנימי

מדוע המצוות מגיעות לאצילות

6 ועיי' שמ"ב פ"ד וזאת הבחי' נקרא חשמל שהוא צלם הבל דגרמי שבעור כו' ע"ש. ומ"ש בשער כ"ו פ"א

שצלם הפנימי הוא הבל דגרמי

ועיי' שם, שער מ"ב, פרק ד': "ובחינה זו נקראת חשמל, שהוא צלם הבל דגרמי שבעור" וכו'; עיי' שם. ומה שכתוב בשער כ"ו, פרק א', שהצלם הפנימי הוא הבל דגרמי,

ע"י חיים, שער מ"ב, מכנה בחינה זו חשמל ומזהה אותה עם הצלם, הבל דגרמי — החיות שנותרת בעצמות — שמתחת לעור. אבל בשער כ"ו נקרא גם הצלם הפנימי הבל דגרמי, ומכאן עולה השאלה כיצד אותו מונח מציין שני לכושים.

והוא חותם ולבוש נה"י דאו"א כמ"ש בפ"ב שם שניהם אור א' הם זה פנימי וזה מקיף כמ"ש בפ"ב שם.

ושהוא חותם ולבוש של נה"י דאבא ואמא, כפי שכתוב בפרק ב' שם; שניהם אור אחד, זה פנימי וזה מקיף, כפי שכתוב בפרק ב' שם.

הצלם הפנימי הוא "חותם" ולבוש הנוצרים מנה"י דאבא ואמא. התשובה, על פי פרק ב' שם, היא ששניהם אור אחד: צד אחד שלו פנימי והצד האחר מקיף.

ועיי' שי' ל"ט דרוש י"ב וזה לבוש הנק' כו' וכן כו' ולבוש זה כו' העלאת מ"נ כו'

,ועיי' שער ל"ט, דרוש י"ב: "וזה הלבוש הנקרא" וכו', "וכן" וכו', "ולבוש זה" וכו', "העלאת מ"נ" וכו'

שער ל"ט, דרוש י"ב, עוסק אף הוא בלבוש הזה וקושר אותו להעלאת מ"נ. אדמו"ר הזקן מביא רק ביטויים מרכזיים, שכל אחד מהם נחתם ב"וכו'".

גדול כו' וע' שער החשמל פ"א ונק' ק"נ ונק' חשמל כו' ורי"ל כמשי"ש בס"פ כל החשמלים הוא בחי' טוב שבק"נ כו'

"גדול" וכו'. ועיי' שער החשמל, פרק א': "ונקרא קליפת נוגה ונקרא חשמל" וכו'. הכוונה היא למה שכתוב שם בסוף הפרק, שכל החשמלים הם בחינת הטוב שבקליפת נוגה וכו'.

שער החשמל אומר שאותו דבר נקרא גם קליפת נוגה וגם חשמל. אדמו"ר הזקן מבאר, על פי סוף הפרק, שכל בחינות החשמל הן הטוב שבקליפת נוגה — החלק בנוגה שניתן לברור ולחברו לקדושה.

וע' מק"מ בראשית (דף ק"ב סוף ע"ב) שג' חשמלים נפלו בנגה ע"י חטא אדה"ר וע' שער החשמל פ"א כפי כניסת הכלים דתבונה בפנים כן בחי' האור שלה מלוכש מבחוץ כו'

ועיי' מקדש מלך על בראשית (דף ק"ב, סוף ע"ב), ששלושה חשמלים נפלו בנוגה בעקבות חטא אדם הראשון. ועיי' שער החשמל, פרק א': "כפי כניסת הכלים דתבונה בפנים, כן בחינת האור שלה מלוכש מבחוץ" וכו'.

מקדש מלך, פירוש לזוהר, אומר ששלושה חשמלים נפלו בנוגה בעקבות חטא אדם הראשון, ולכן הם טעונים בירור. שער החשמל מוסיף שכל שכלי תבונה נכנסים פנימה, כך אורה מתלבש מבחוץ.

ע"ש שכל התקון הוא לדחות החיצוני ע"י אור הבינה מבפנים ומבחוץ (וקרוב לומר שמבפנים הוא ע"י מצות שבדבור ומבחוץ ע"י מצות מעשיות שהחיצוני נקי מקיף לגבי פנימי כמ"ש בע"ח ספ"ג גבי ח"ש).

ע"י שם, שכל התיקון הוא לדחות את החיצוניות באמצעות אור הבינה מבפנים ומבחוץ. (וסביר לומר ש"מבפנים" הוא באמצעות מצוות שבדיבור, ו"מבחוץ" באמצעות מצוות מעשיות, שכן החיצוניות נקראת מקיף ביחס לפנימיות, כפי שכתוב בעץ חיים, סוף פרק ג', בעניין ח"ש).

כל התיקון נעשה באמצעות דחיית הכוחות החיצוניים באור הבינה, מבפנים ומבחוץ. אדמו"ר הזקן מציע שהאור הפנימי בא באמצעות מצוות שבדיבור, והאור החיצוני באמצעות מצוות מעשיות, שכן החיצוניות נקראת "מקיף" ביחס לפנימיות; הקיצור שבסוף הסוגריים נשאר כפי שהוא במקור.

והשתא א"ש הא דשכר המצות הוא לבוש לנשמה מאחר שנמשך מאימא שהוא עוה"ב וכמו הלחם

ועתה מובן היטב מדוע שכר המצוות הוא לבוש לנשמה: הואיל והוא נמשך מאימא, שהיא מקור העולם הבא. וכמו הלחם

כך מובן המאמר ששכר המצוות הוא לבוש לנשמה: הלבוש נמשך מאימא, ואימא היא מקור העולם הבא. מכאן ממשיך הדימוי ללחם

שעליו יח"י האדם אף שגם בו מלוכש מוצא פי⁵ הוי' אלא שבלחם ושאר מזונות נמשך מחיצוניות אימא שלמעלה מז"א הנקי אדם כמ"ש בכוונות עוה"כ.⁶

שעליו האדם חי, אף שגם בו מלוכש "מוצא פי ה'"; אלא שבלחם ובשאר המזונות נמשכת [החיות] מחיצוניות אימא, שלמעלה מז"א, המדרגה הנקראת "אדם", כפי שמוסבר בכוונות האר"ז ל' לערב יום הכיפורים; נמצא שמה שמזין את האדם נמשך מדרגה גבוהה מ"אדם".

הלחם מחיה את האדם, אף שהמחיה אותו באמת הוא הדיבור של ה' המלוכש בו. במזון נמשכת החיות מחיצוניות אימא, העומדת למעלה מז"א, המדרגה הנקראת "אדם", כפי שמוסבר בכוונות האר"ז ל' לערב יום הכיפורים; נמצא שמה שמזין את האדם נמשך מדרגה גבוהה מ"אדם".

אך באמת הלבוש אינו העוה"ב אלא שע"י יוכל לסבול וליהנות מאור אימא שהוא עוה"ב מאחר שמלוכש בלבוש נה"י שלה (פנימי ומקיף אור פנימי למזון ומקיף ללבוש)

אך לאמיתו של דבר, הלבוש אינו העולם הבא עצמו, אלא שבאמצעותו אפשר לסבול וליהנות מאור אימא, שהוא העולם הבא, מאחר שהוא מלוכש בלבוש נה"י שלה (פנימי ומקיף: אור פנימי למזון ומקיף ללבוש)

ליתר דיוק, הלבוש אינו העולם הבא עצמו, אלא מה שמאפשר לנשמה לסבול וליהנות מאור אימא, שהוא העולם הבא. הדבר אפשרי מפני שאור זה מלוכש בנה"י של אימא: האור הפנימי דומה למזון, והאור המקיף — ללבוש.

דכמו שהעליוני כהמלאכים אינם יכולים לירד למטה לעוה"ז בלי לבוש תחתון כך אין התחתונים יכולים לעלות למעלה בלי לבוש עליון

כמו שהעליונים, כגון המלאכים, אינם יכולים לרדת לעולם הזה בלי לבוש תחתון, כך התחתונים אינם יכולים לעלות למעלה בלי לבוש עליון,

זהו העיקרון: מלאכים אינם יכולים לרדת לעולם הזה בלי לבוש מלמטה, ונשמות אינן יכולות לעלות למעלה בלי לבוש מלמעלה. הלבוש מאפשר את המפגש בין מדרגות

כמ"ש בזוהר פקודי⁷ (דף רכ"ט ע"א וע"ב) וכ"כ בהדיא בויקהל (דף ר"י סע"ב) ואלמלי ההוא לבושא לא יכלי למסבל⁸ כו'

כפי שכתוב בזוהר, פקודי (דף רל"ט ע"א וע"ב), וכן כתוב במפורש בויקהל (דף ר"י, סוף ע"ב): "ואלמלי ההוא לבושא לא יכלי למסבל" וכו'.

הזוהר בפקודי ובויקהל אומר זאת במפורש: בלי הלבוש הזה לא היו הנשמות יכולות לסבול את האור.

ומשי"ה מי שלבושיו חסרים לפי שלא תקן כל הרע ע"י המצות צ"ל בגיהנם לתקן הרע תחלה
ומשום כך, מי שלבושיו חסרים, מפני שלא תיקן את כל הרע באמצעות המצוות, צריך להיות בגיהנום כדי לתקן תחילה את הרע,

לכן נשמה שלבושיה חסרים, משום שלא ביררה את כל הרע באמצעות המצוות, צריכה לעבור תחילה בגיהנום. כאן תפקיד הגיהנום הוא תיקון: לתקן תחילה את הרע, כדי שהנשמה תוכל להיכנס.

כמ"ש בזוהר ויחי⁹ (דף רכ"ד) ובלא"ה א"א להיות כלל בעוה"ב בלבוש חסר כמו שא"א למלאך לירד לעוה"ז בלי לבוש שלם.

כפי שכתוב בזוהר, ויחי (דף רכ"ד). שהרי בלא זאת אי אפשר כלל להיות בעולם הבא בלבוש חסר, כשם שמלאך אינו יכול לרדת לעולם הזה בלי לבוש שלם.

המקור לכך הוא הזוהר בפרשת ויחי. בלי לבוש שלם הנשמה אינה יכולה להיות בעולם הבא כלל, כשם שמלאך אינו יכול לרדת לעולם הזה בלי לבוש שלם.

ומ"ש הסבא (דף צ"ח ע"ב) ענין התלבשות בנפש וכן התלבשות הנשמה ברוח (דף צ"ט ע"ב)
ומה שכתוב בסבא (דף צ"ח ע"ב) בענין ההתלבשות בנפש, וכן התלבשות הנשמה ברוח (דף צ"ט ע"ב)

הסבא דמשפטים, חלק בזוהר, מדבר על נשמה המתלבשת בנפש ועל נשמה המתלבשת ברוח. אדמו"ר חזקן מבהיר לאיזו התלבשות הכוונה.

היינו לירד למטה ממדרגותם כמ"ש בזוהר הרקיע שם (דף פ"ג ע"א) בשם הרח"ו ז"ל. והנה געה"ע הוא מבריא¹⁰.

הכוונה היא לירידה למטה ממדרגותיהם, כפי שכתוב בזוהר הרקיע שם (דף פ"ג ע"א) בשם הרח"ו ז"ל. והנה, גן עדן העליון הוא מבריא.

זוהר הרקיע, בשם רבי חיים ויטאל, מסביר שההתלבשות הזאת נועדה לירידה למטה ממדרגת האדם, בשונה מהלבושים הנוצרים באמצעות המצוות. לאחר מכן בא חידוש: מקורו של גן עדן העליון הוא בעולם הבריאה.

וא"ש הא דתנן יפה שעה^{11,12} א' כו' מפני שהזיוג ז"נ הוא באצי' והמצות ממשיכות מ"ד דאצי' ושרשן ממז"ס דא"א¹³ המאיר י"ג חיוורתא דגלגלתא שרש תרי"ג מצות

ועתה מובן היטב מה ששנינו: "יפה שעה אחת" וכו'. הזיוג של ז"א ונוקבא הוא באצילות, והמצוות ממשיכות את המ"ד דאצילות, ושרשן במז"ס דא"א, המאיר ב"ג חיוורתא דגלגלתא, שהם שורש תרי"ג המצוות.

כך מובן מאמר המשנה: "יפה שעה אחת של תשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא". גן עדן הוא בבריאה, אבל זיווג ז"א ונוקבא הוא באצילות, והמצוות ממשיכות את המ"ד דאצילות; שורשן גבוה עוד יותר — במז"ס דא"א, המאיר ב"ג חיוורתא דגלגלתא, שורש תרי"ג המצוות.

ואף מי שאין לו אלא נפש דעשי' ה"ז מעלה מ"ן למל' דיצי' במצותיו ושם הרוחות של

ואף מי שאין לו אלא נפש דעשיה, מעלה באמצעות מצוותיו מ"ן למלכות דיצירה; ושם הרוחות של

גם אדם שנשמתו היא נפש דעשיה בלבד מעלה באמצעות מצוותיו מ"ן למלכות דיצירה.

הצדיקים מעלים המ"ן שלו ושלם עד מל' דבריאה ושם הנשמות של כל הצדיקים מעלים כל המ"ן עד מל' דאצי' כמ"ש בע"ח של"ט דרוש י"א פ"ז.

הצדיקים מעלים את המ"ן שלו ואת המ"ן שלהם עד למלכות דבריאה, ושם נשמות כל הצדיקים מעלות את כל המ"ן עד למלכות דאצילות, כפי שכתוב בעץ חיים, שער ל"ט, דרוש י"א, פרק ז'

שם הרוחות של הצדיקים נושאות את ההעלאה שלו יחד עם שלהן עד למלכות דבריאה; ומשם נשמות כל הצדיקים מעלות את כל המ"ן עד למלכות דאצילות. גם מצוותו של אדם פשוט ביותר עולה שלב אחר שלב עד לאצילות.

כי אין שום בירור אלא באצי' כי היא בחי' חכמה דכללות ובחכמה אתברירו¹⁴ והבירור הוא ע"י זיווג ואין זיווג להוליד נשמות בבי"ע כמ"ש בשער מ"ד פ"ד ופ"ה.¹⁵

כי אין שום בירור אלא באצילות, שכן היא בחינת חכמה של כללות העולמות, ו"בחכמה אתברירו"; והבירור נעשה באמצעות זיווג, ואין זיווג להוליד נשמות בבי"ע, כפי שכתוב בשער מ"ד, פרקים ד' וה'

הטעם הוא שכל הבירור מתרחש רק באצילות, מפני שאצילות היא בחינת החכמה של כללות העולמות, ו"בחכמה אתברירו". הבירור נעשה באמצעות זיווג, ואין זיווג המוליד נשמות בבריאה, ביצירה ובעשיה.

7 ואף שממצות מעשיות לא נעשה לבוש אלא לנפש דעשי' מ"מ הזיווג הוא באצי' כי לכן יורדים בחול כלים דזו"נ דאצי' בזו"נ דבי"ע כדי לברר בירורים למטה כל ו' ימי המעשה

ואף שמן המצוות המעשיות נעשה לבוש רק לנפש של עולם העשיה, מכל מקום הזיווג הוא באצילות. משום כך יורדים בימי החול הכלים של ז"א ונוקבא דאצילות אל ז"א ונוקבא דבריאה, יצירה ועשיה, כדי לברר בירורים למטה בכל ששת ימי המעשה.

אף שהמצוות המעשיות עושות לבוש רק לנפש של עולם העשיה, הזיווג שהן מחוללות הוא באצילות. לכן, בימי החול, הכלים של ז"א ונוקבא דאצילות יורדים אל המקבילים להם בבריאה, ביצירה ובעשיה, כדי לברר בירורים למטה במשך ששת ימי המעשה.

(יורדת כלי ז"נ דאצי לעשי הוא ליתן כח לנפש דעשי להעלות מהקליפות כמ"ש אשר שלט האדם באדם¹⁶ כו' רק שבסיוע התחתונים במצות שהיא אלקות שבנוגה

ירידת הכלים של ז"א ונוקבא דאצילות לעשיה נועדה לתת כוח לנפש של עולם העשיה להעלות [ניצוצות] מן הקליפות), ככתוב: "כאשר שלט האדם באדם" וגו'; אלא שהדבר נעשה בסיוע התחתונים, באמצעות המצווה, שהיא האלקות שבנוגה

הסוגריים מסבירים: הכלים של אצילות יורדים לעשיה כדי לתת לנפש של עולם העשיה כוח להעלות ניצוצות מן הקליפות; לשם כך מובא הפסוק "עת אשר שלט האדם באדם". התחתונים מסייעים באמצעות המצווה, שהיא האלקות החבויה בנוגה

וזה עולה שלא ע"י נר"נ דאדם אלא ע"י בחי' אצי' ממש שבכ"ע מעלים עד נוקבא דאצי' העליון ולכן ירדה אצי' בכ"ע בימי החול וגם ליתן כח לנר"נ דאדם להעלות מקליפות) כמ"ש בע"ח ש"א פ"י.

וזה עולה לא באמצעות נפש, רוח ונשמה של האדם, אלא באמצעות בחינת האצילות עצמה שבתוך בריאה, יצירה ועשיה, המעלה [אותו] עד לנוקבא של האצילות העליונה. לכן ירדה האצילות לבריאה, ליצירה ולעשיה בימי החול, וגם כדי לתת כוח לנפש, לרוח ולנשמה של האדם להעלות [ניצוצות] מן הקליפות), כמו שכתוב בעץ חיים, שער א, פרק י

ההעלאה עצמה נעשית לא באמצעות הנפש, הרוח והנשמה של האדם, אלא באמצעות האצילות שירדה אל בריאה, יצירה ועשיה, ומעלה את ההקרכה עד לנוקבא של האצילות העליונה. משום כך האצילות יורדת בימי החול, וגם כדי לחזק את נפש האדם בהעלאת ניצוצות מן הקליפות.

ובשבת צ"ע בעליות העולמות (ואפשר דר"ל בבריאה יורדין יעקב ורחל בחול) ואפי' אוא"ס ב"ה נמשך שם

ובשבת, עם עליית העולמות, הדבר טעון עיון (ואפשר שכוונתו היא שבבריאה יעקב ורחל יורדים בימי החול); וגם אור אין סוף, ברוך הוא, נמשך שם

הדבר טעון עיון לגבי שבת, שבה העולמות עולים ולא יורדים. בסוגריים מציע אדמו"ר הזקן שאולי הכוונה היא שבבריאה יעקב ורחל — בחינות של ז"א ונוקבא — הם שיורדים בימי החול, והוא מציין שגם אור אין סוף נמשך לשם

כמ"ש בע"ח שמ"ז פ"ג ע"ש (ובגלגולים פ"ב¹⁷ שבחי' נפש דאצי' שבעשי גדולה לאין קץ מנשמה דבריאה שבבריאה)

כמו שכתוב בעץ חיים, שער מז, פרק ג, ע"ן שם. (ועיין [שער ה] גלגולים, פרק ב, שבחינת הנפש של אצילות שבעשיה גדולה לאין ערוך מן הנשמה של בריאה שבבריאה).

שער הגלגולים, פרק ב, מוסיף שבחינת הנפש של אצילות כפי שהיא בעשיה גדולה לאין ערוך מבחינת הנשמה של בריאה שבבריאה. כל מה שמקורו באצילות, גם כשהוא נראה נמוך ביותר, נעלה מכל מה ששייך לעולמות התחתונים

וכן מ"ש דציצית ביצירה ותפילין ש"י בבריאה היינו שהתקון נעשה לדחות החצונים מג"ת דיצי' וג"ת דבריאה ע"י המשכת האור דאצי'

וכן מה שכתוב שהציצית היא ביצירה ותפילין של יד בבריאה, הכוונה היא שהתקון נעשה על ידי דחיית החצונים משלוש התחתונות של יצירה ומשלוש התחתונות של בריאה, באמצעות המשכת האור של אצילות

האריז"ל אומר שהציצית פועלת ביצירה ותפילין של יד בבריאה. אדמו"ר הזקן מסביר שהדבר מלמד היכן מתרחש התיקון: דחיית החצונים משלוש הספירות התחתונות של העולמות האלה, ואילו האור שמחולל את התיקון נמשך מאצילות

וכמו שבק"ש נעשה זיווג או"א דאצי' ונמשך בבריאה ולכך היא בישיבה משא"כ בתפלת י"ח ותדע מנט"י שמתקנים ג"ת דעשי' אף שהידים הם חג"ת

כמו שבקריאת שמע נעשה זיווג אבא ואמא דאצילות, והוא נמשך לבריאה, ולכן היא נאמרת בישיבה, שלא כבתפילת שמונה עשרה. וראיה לכך מנטילת ידיים, המתקנת את שלוש התחתונות של עשיה, אף שהידיים הן חסד, גבורה ותפארת

בדומה לכך, קריאת שמע מחוללת זיווג אבא ואמא דאצילות, הנמשך לבריאה, ולכן היא נאמרת בישיבה, שלא כתפילת שמונה עשרה. נטילת הידיים מוכיחה את העניין: היא מתקנת רק את שלוש הספירות התחתונות של עשיה, אף שהידיים עצמן מכוונות כנגד חסד, גבורה ותפארת.

וכן הציצית להתעטף הראש עד החזה ותפילין ש"י היא בחי' מוחין מקיפים וכולם מתקנים ג"ת לבד דבי"ע

וכן הציצית, שבה מתעטפים מן הראש עד החזה, ותפילין של יד, שהן בחינת מוחין מקיפים — כולן מתקנות רק את שלוש התחתונות של בריאה, יצירה ועשיה.

כך גם הטלית, העוטפת את האדם מן הראש עד החזה, ותפילין של יד, שהן "מוחין מקיפים": כולן מתקנות רק את שלוש הספירות התחתונות של בריאה, יצירה ועשיה.

ואף שהם מצות מעשיות מ"מ ממשיכים מבחי' עשי' שבאצי' שהיא חיצונית כמ"ש בע"ה ש"מ דרוש ב' וציצי' קטן הוא בחי' עבור של חיצוניות¹⁸ והטלית יניקה ותש"י מוחין דגדלות.

ואף שהן מצוות מעשיות, מכל מקום הן ממשיכות מבחינת העשיה שבאצילות, שהיא החיצונית, כמו שכתוב בעץ חיים, שער מ', דרוש ב'. והציצית הקטנה היא בחינת עיבור של החיצוניות, הטלית היא יניקה, ותפילין של יד הן מוחין דגדלות

אף שאלה מצוות מעשיות, הן ממשיכות מ"עשיה שבאצילות", כלומר מן החיצוניות של אצילות עצמה. שלושת הדברים מכוונים לשלבי התפתחות: הטלית הקטנה לעיבור, הטלית ליניקה, ותפילין של יד למוחין דגדלות.

מקומו של כל חלק בתורה

8 ועוד תדע מכוונות השמות בברכו' המצוי שהן בת"ת דאצי" ולא דבי"ע וכן במקרא שהוא בעשי' והכוונ' הוא בגי' שמות ת"ת דז"א דאצי". ולתורה ולנביאים כנ"ה דז"א דאצי". ולכתובים ליסוד דז"א דאצי' ולמשנה שהיא ביצי'.

ועוד אפשר ללמוד זאת מכוונות השמות שבברכות המצוות, שהן בתפארת דאצילות ולא בבריא, ביצירה ובעשיה. וכן במקרא, שהוא בעשיה, הכוונה היא לשלושת השמות שבתפארת דז"א דאצילות. בתורה ונביאים הכוונה היא לנצח ולהוד דז"א דאצילות, ובכתובים — ליסוד דז"א דאצילות. ובמשנה, שהיא ביצירה

הוכחה נוספת לכך שהמצוות ולימוד התורה מגיעים לאצילות: הכוונות — ההתבוננות בשמות האלקיים — שבברכות המצוות מכוונות לתפארת דאצילות, ולא לעולמות התחתונים. בדומה לכך, המקרא מתואר כ"בעשיה", אך כוונותיו הן בשמות של ז"א דאצילות: התורה והנביאים בנצח ובהוד, והכתובים ביסוד; המשפט ממשיך ומזכיר את המשנה, המתוארת כ"ביצירה".

9 והכוונ' היא בשמות דכלי' אמצעי' דוי"ק דנוק' דז"א דאצי' ולתלמוד הכונה בשמות דכלים חיצוני' דוי"ק דנוק' דז"א דאצי' אף שהתלמוד בבריא.

הכוונה היא בשמות של הכלים האמצעיים של שש הקצוות דנוקבא דז"א דאצילות; ובתלמוד הכוונה היא בשמות של הכלים החיצוניים של שש הקצוות דנוקבא דז"א דאצילות, אף שהתלמוד הוא בבריא.

במשנה הכוונה היא לשמות של הכלים האמצעיים של שש הספירות הרגשיות — שש הקצוות — של נוקבא דז"א דאצילות; בתלמוד הכוונה היא לשמות של הכלים החיצוניים של אותה בחינה. לכן, אף שהתלמוד מתואר כ"בבריא", הכוונה בו היא באצילות.

והטעם מוכן מ"ש בפע"ח דאיך אפשר¹⁹ דתושב"כ בעשי' למטה משבע"פ אלא כולם הם באצי' רק שהמקרא יורדת עד העשי' ומתלבשת שם.

והטעם מוכן ממה שכתוב בפרי עץ חיים: איך ייתכן שהתורה שבכתב תהיה בעשיה, למטה מן התורה שבעל פה? אלא כולן באצילות, ורק המקרא יורד עד עשיה ומתלבש שם.

פרי עץ חיים מסביר את הטעם: לא ייתכן שהתורה שבכתב תהיה למטה מן התורה שבעל פה, בעשיה. אלא כולן באצילות; המקרא רק מגיע עד עשיה ומתלבש שם.

10 והמשנה עד היצי' לבדה. והתלמוד עד הבריא לבדה. והקבלה עד האצי' לבדה בלי לבוש. דהיינו למי שידוע להפשיטה מלבושה עד בחי' אצי' א"נ היא בחי' אצי' ממש שבעשי'.

והמשנה מגיעה עד יצירה בלבד, והתלמוד עד בריא בלבד, והקבלה עד אצילות בלבד, בלי לבוש. כלומר, למי שידוע להפשיט אותה מלבושה עד בחינת אצילות; או, אפשר לפרש שהיא בחינת אצילות עצמה שבעשיה.

כל חלק בתורה מגיע למטה רק עד דרגה מסוימת: המשנה עד יצירה, התלמוד עד בריא, והקבלה עד אצילות בלבד, בלי לבוש כלל. אדמו"ר הזקן מציע שני פירושים למקום של הקבלה: למי שידוע להפשיט את הדימויים שבה עד אצילות; או, לחלופין, שהיא אצילות עצמה כפי שהיא נמצאת בעשיה.

אך מאחר כי הכוונה בשם מ"ה שהוא שם כלי פנימי דת"ת דז"א דאצ"י והם אינם מלובשים בעשיי כלל מכלל שהן באצ"י העליון ממש רק שהמקרא מלובשת בעשיי וקבלה אינה מלובשת כלל.

אך מאחר שהכוונה היא בשם מ"ה, שהוא שם הכלי הפנימי של תפארת דז"א דאצילות, ודברים אלה אינם מתלבשים בעשיה כלל, מוכח שהם באצילות העליונה ממש; רק המקרא מתלבש בעשיה, והקבלה אינה מתלבשת כלל.

ההוכחה לכך שכולם מושרשים באצילות היא שהכוונה של המקרא היא בשם מ"ה — צירוף אותיות הוי' שערך המספרי 45 — שהוא שם הכלי הפנימי של תפארת דז"א דאצילות, ושמות אלה אינם מתלבשים בעשיה כלל. מכאן שהמקרא נמצא ממש באצילות העליונה ורק מתלבש בעשיה, ואילו הקבלה אינה מתלבשת כלל.

11 וכן המשנה והתלמוד הם באצ"י העליון ומלובשים בכריאה ויצי' עליונה כי האדם כלול מכל העולמות ואף שהכוונה בעסק התורה היא בכריאה והתורה עצמה ביצי'

וכן המשנה והתלמוד הם באצילות העליונה ומתלבשים בכריאה וביצירה העליונה, שהרי האדם כלול מכל העולמות. ואף שהכוונה בעיסוק בתורה היא בכריאה, והתורה עצמה ביצירה,

בדומה לכך, המשנה והתלמוד נמצאים באצילות העליונה ומתלבשים בכריאה וביצירה העליונה, משום שהאדם כלול מכל העולמות. לאחר מכן אדמו"ר הזקן מתייחס לאמירה שהכוונה בלימוד התורה היא בכריאה והתורה עצמה ביצירה.

וכן המצוה בלי כוונה בעשיי מ"מ התלמוד עצמו הוא ביצי' שהוא בחי' רוח שבכריאה והמשנה עצמה בלי כוונה ביצי' שביצירה והכוונה נשמה לשתייהן כמ"ש בע"ח שער מ"ט פ"ה.

וכן המצווה בלי כוונה היא בעשיה, מכל מקום התלמוד עצמו הוא ביצירה, שהיא בחינת הרוח שבכריאה; והמשנה עצמה בלי כוונה היא ביצירה שביצירה, והכוונה היא בחינת נשמה לשניהם, כמו שכתוב בעץ חיים, שער מט, פרק ה.

באותה אמירה נאמר שמצווה בלי כוונה היא בעשיה (עץ חיים, שער מט, פרק ה). אדמו"ר הזקן מסביר שהתלמוד עצמו הוא ב"יצירה" במובן של דרגת הרוח שבתוך כריאה; המשנה עצמה בלי כוונה היא ביצירה שביצירה, והכוונה היא כמו נשמה לשניהם.

ע"ש היטב הדק דמוכח התם ג"כ כמ"ש שהתלמוד היא בכריאה עליונה אלא דהיינו דוקא כל מי שנשמתו בכריא' אבל לנפש דעשיי אפשר היא כריאה ממש שבעשיי וצ"ע.

עיי' שם היטב ובדקדוק, כי גם שם מוכח, כפי שכתבתי, שהתלמוד הוא בכריאה העליונה; אלא שייתכן שהדבר אמור דוקא במי שנשמתו בכריאה, ואילו לגבי נפש של עשיה ייתכן שמדובר בכריאה ממש שבעשיה. והדבר טעון עיון.

מעיון מדוקדק שם מוכח גם כן שהתלמוד הוא בכריאה העליונה. אפשר לומר שהדבר אמור רק במי שנשמתו מכריאה, ואילו אצל נפש של עשיה התלמוד נמצא רק ב"כריאה שבעשיה"; אדמו"ר הזקן משאיר זאת כשאלה.

אך זה אינו שאין לחלק בין נפש לנשמה אלא בכוונה שהנשמה כוונתה עולה למעלה יותר אבל לא בלימוד הפשוט עצמו בפשט התלמוד לבד:

אך אין הדבר כך, כי אין לחלק בין נפש לנשמה אלא בכוונה: כוונת הנשמה עולה למעלה יותר, אך לא בלימוד הפשוט עצמו, בלימוד הפשט של התלמוד בלבד.

לאחר מכן הוא דוחה את האפשרות הזאת: ההבדל בין נפש לנשמה הוא רק בכוונה, שכאשר מדובר בנשמה היא עולה גבוה יותר; אך אין הבדל בלימוד הפשוט עצמו. לימוד פשוט של פשט התלמוד מגיע לאותו מקום אצל כל יהודי.

בעבודה

כל אדם צריך לקיים בעצמו את המצוות המעשיות, משום שרק הוא יכול לברר את לבושו שלו. גם מצווה הנעשית ללא כוונה ולימוד פשוט של התלמוד מגיעים לאצילות, ושעה אחת של תשובה ומעשים טובים בעולם הזה טובה מכל חיי העולם הבא.

שאלות לשיחה

1. מדוע אחרים יכולים להעלות נשמה מן הקליפות באמצעות תפילה, אך אינם יכולים לברר עבורה את לבושיה?
2. באיזה מובן שכר המצוות הוא "לבוש", ומדוע הלבוש אינו העולם הבא עצמו?
3. כיצד מצווה מעשית יכולה לתקן רק את המדרגות הנמוכות ביותר, ובכל זאת להיות פעולה של אצילות?
4. אם המקרא גבוה מן התלמוד, מדוע נאמר שהוא "בעשיה" והתלמוד "בבריאה"?
5. מה משמעות המסקנה שנפש ונשמה נבדלות רק בכוונה, בכל הנוגע ללימוד התורה של אדם פשוט?

הערות

פסקה 1

1 לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו

ההערה מפנה תחילה להערות המקורות של הרבי עצמו, שנדפסו קודם לכן במהדורת קה"ת, ובהן מצוינים המקומות שבהם נמצאים הקטעים המצוטטים בהערה זו.

הערת קה"ת

ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. בלקו"ש חכ"א ע' 429 העיר בענין שינוי סגנון ותוכן כאן לסגנון התניא. לקמן במפתח ענינים לכ"ק אדמו"ר זי"ע ערך "לבוש" — ע"י תומ"צ, תפלה, ענינים ע"פ קבלה". באג"ק לכ"ק אדמו"ר זי"ע כרך ב ע' קב מציינ שמאמר זה תוכנו "קבלה". להבין מה שנתבאר כאן — ראה מאמר כ"ק הצ"צ נדפס לקמן קלט, ג.

פסקה 2

2 פ' ויחי

הזוהר בפרשת ויחי מתאר את הלבושים שהנשמה מקבלת בעולם הבא ממעשים טובים שעשתה בעולם הזה; הערת קה"ת מציינת את המקום עץ חיים ואדמו"ר הזקן מסבירים שהלבושים מתבררים ואינם. 1:224a. נוצרים מחדש.

זח"א רכד, Zohar I, 224a

הערת קה"ת

זח"א רכד, א.

פסקה 5

3 כי לא על הלחם לבדו יחיה

"כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם". האריז"ל מפרש שהדיבור האלוקי המתלבש בזמן הוא המחיה אותו; כאן הדבר מלמד שחיות נמשכת גם כלי כוונה.

דברים ח':ג:8 Deuteronomy

וַיַּעַנְה וַיִּרְעַבְה וַיֹּאכְלֶה אֶת־הֶמָּן אֲשֶׁר לֹא־יָדָעַת וְלֹא יָדָעוּן אֲבֹתָיָה לְמַעַן הוֹדִיעָה כִּי לֹא עַל־הֶלֶם לָבְדוּ יְחִיָּה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא פִּי־ה' יְחִיָּה הָאָדָם:

And He afflicted thee, and suffered thee to hunger, and fed thee with manna, which thou knewest not, neither did thy fathers know; that He might make thee know that man doth not live by bread only, but by every thing that proceedeth out of the mouth of the L-RD doth man live.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 הנק' חשמל

ההערה מפנה לאור התורה על פינחס להרחבה בעניין הלבוש המקיף. הנקרא חשמל.

הערת קה"ת

ראה אוה"ת פ' פנחס ע' א"ר.

פסקה 6

5 מוצא פי הוי"

"כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם": הדיבור האלוקי המתלבש בלחם הוא המחיה את האדם. אדמו"ר הזקן משתמש בכך כדוגמה לאופן שבו הלבוש הנמשך מאימא מחיה את הנשמה.

דברים ח':ג:8 Deuteronomy

וַיַּעַנְה וַיִּרְעַבְה וַיֹּאכְלֶה אֶת־הֶמָּן אֲשֶׁר לֹא־יָדָעַת וְלֹא יָדָעוּן אֲבֹתָיָה לְמַעַן הוֹדִיעָה כִּי לֹא עַל־הֶלֶם לָבְדוּ יְחִיָּה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא פִּי־ה' יְחִיָּה הָאָדָם:

And He afflicted thee, and suffered thee to hunger, and fed thee with manna, which thou knewest not, neither did thy fathers know; that He might make thee know that man doth not live by bread only, but by every thing that proceedeth out of the mouth of the L-RD doth man live.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

6 וכמו הלחם . . בכוונות עיוה"כ

ההערה מפנה לתחילת אור התורה על מטות להרחבה בעניין ההשוואה ללחם ובעניין הכוונות של ערב יום הכיפורים.

הערת קה"ת

ראה אוה"ת פ' מטות בתחלתו.

7 כמ"ש בזוהר פקודי

ההערה מפנה לאור התורה על במדבר לדין בזוהר בפקודי בעניין הלבוש שהנשמה זקוקה לו כדי לעלות.

הערת קה"ת

ראה אוה"ת במדבר ע' צא ע"ש.

8 ואלמלי ההוא לבושא לא יכלי למסבל

הזוהר בויקהל (סוף ר"י ע"ב), המצוטט בטקסט: בלי הלבוש הזה הנשמות לא היו יכולות לסבול את האור שלמעלה.

ספר זוהר, ויקהל כ"ד:ש"ח-ש"ט Zohar, Vayakhel 24:308-316

The souls sit there by that river that flows out of Eden; they find rest there whilst clad in the ethereal garments. Without those garments they would not be able to endure the dazzling light around them; but protected by this covering they are in comfort and drink their fill of that radiance without being overwhelmed by it. It is the river which renders the souls fit and able to feast on and to enjoy that radiance.

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

9 בזוהר ויחי

בעניין הזוהר בפרשת ויחי, ההערה מפנה שוב למאמר הצמח צדק שנדפס בהמשך תורה אור של קה"ת, שצוין בראש הקטע כמקור לביאורו.

הערת קה"ת

ראה לקמן קלט, ג.

10 געה"ע הוא מבריא

לפי ההערה, המאמר הזה מפנה בחזרה לקטע זה בעניין מקורו של גן עדן העליון בבריא.

הערת קה"ת

ובגלגולים פ"ב

ההערה אומרת שבלקוטי תורה שם מובא אותו רעיון — שנפש דאצילות שבעשיה גדולה מן הנשמה של בריאה — ומציינת שהמקור מובא שם כפרק כ בשער הגלגולים ולא כפרק ב; הקטע בספריא מתחיל סמוך לעמודה ההיא.

הערת קה"ת

ראה לקו"ת במדבר ב, ב שכי"ה גם בהרמ"ז ר"פ משפטים. (בלקו"ת שם מציין לפרק עשרים).

ויציצי קטן הוא בחי עבור של חיצוניות

ההערה אומרת שהרכיב מסביר שם את הקטע בעץ חיים על טלית קטן כ"עבור", את הטלית כ"ניקה" ואת התפילין כמוחין דגדלות

הערת קה"ת

ביאור הע"ח ראה בלקו"ש ח"ג ע' 96 הערה 16.

פסקה 9

מ"ש בפע"ח דאיך אפשר

תניא, פרק מ, דן בגובה העלייה של תורה ומצוות עם כוונה ובלעדיה, ומצטט את רבי חיים ויטאל שלימוד תורה בלי כוונה יוצר מלאכים ביצירה ומצוות בלי כוונה — בעשיה; ההערה מפנה לביאור שם בעניין המקום של חלקי התורה השונים

תניא, חלק ראשון; ליקוטי אמרים מ' Tanya, Likkutei Amarim

הערת קה"ת

שער יז שער הנהגת הלימוד. תניא פ"מ בהגה"ה [נו, א]. וראה לקמן סט, ב. לקו"ת ויקרא ה, ד. בכמה מאמרי דא"ח מובא זה בשם ספר ע"ח. ראה ד"ה מזמור לתורה לאדה"א בסה"מ נ"ך ע' קלט. ובכ"מ.

בלקו"ת שה"ש ד"ה כי כאשר השמים מח, ד מציין לכאן. ראה אוה"ת תצוה ע' אתשסט ובכרך ז ע' ביתשעב. אוה"ת דברים כרך ו בד"ה למען תירא.

11 יפה שעה אחת

המראה מקום של קה"ת למילים האלה (ההערה למטה)

הערת קה"ת

אבות ד, יז.

12 יפה שעה אי כו

"יפה שעה אחת של תשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא". אדמו"ר הזקן מסביר: המצוות מגיעות לאצילות, ואילו העולם הבא (גן עדן) הוא כבריאה

משנה אבות ד:י"ז Pirkei Avot 4:17

הוא ה"ה אומר, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא. ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חיי העולם הזה:

He used to say: more precious is one hour in repentance and good deeds in this world, than all the life of the world to come; And more precious is one hour of the tranquility of the world to come, than all the life of this world.

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

13 והנה געה"ע הוא מבריא . . ושרשן ממו"ס דא"א

ההערה מציינת שקטע זה מובא באור התורה על חוקת, המפנה משם לקונטרס אחרון, המתחיל "להבין מה שכתוב בפרי עץ חיים"

הערת קה"ת

מובא באוה"ת פ' חקת ע' תשפג ושם מציין לקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח.

14 ובחכמה אתברירו

שם מסביר אדמו"ר הזקן שבמשך הגלות העבודה היא בירור, הפרדת הרע מן הטוב, והיא נעשית באמצעות חכמה, כי "בחכמה אתברירו"; משום כך חכמה נקראת גם "דין"

הערת קה"ת

נסמן לעיל ה, ד.

15 הזוהר בפקודי, שהטקסט מצטט בדפים רל"ט ע"א-ע"ב, בעניין הלבוש

שהנשמה זקוקה לו כדי לעלות ולעמוד בעולם העליון

ספר זוהר, פקודי י"ח:קנ"ה-י"ט:קס"ה Zohar, Pekudei 18:155-19:165

פסקה 7

16 אשר שלט האדם באדם

"עת אשר שלט האדם באדם ברע לוי". הפסוק מובא כדי להסביר את הכוח שניתן לנפש של עולם העשיה להעלות את מה שנפל לקליפות

קהלת ח:ט"ז Ecclesiastes 8:9

אֶת־כָּל־זֶה רָאִיתִי וְנָתַן אֶת־לִבִּי לְכָל־מַעֲשֶׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַשׁ
עַתָּה אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בָּאָדָם לְרָע לוֹ:

All this have I seen, even applied my heart thereto, whatever the work that is done under the sun; what time one man had power over another to his hurt.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

הערת קה"ת

קהלת ח, ט.

Likkutei Torah

הפרשה החסידית

על המהדורה

Hebrew text of Torah Ohr and Likkutei Torah and their marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes): © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

likuteitorah.com. תורגם מהמהדורה האנגלית של CC BY-NC 4.0. ביאורים והערות המקורות. CC BY-NC 4.0. תרגום.

Sefaria: Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY).

כשלשון המאמר לצדו, (openai/gpt-6-luna-pro:batch) בעזרת בינה מלאכותית likuteitorah.com התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

· 5725 Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). למה ללמוד, וברכות הרבי. likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

© likuteitorah.com. או לספריית ליובאוויטש Sefaria מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-

likuteitorah.com/he/torah-ohr/chayei-sarah/2/ מתוך

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק